

Sygn. akt II UK 55/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku Z. A.
przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w [...]
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 czerwca 2010 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 19 listopada 2009 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 20 listopada 1987 r. Wojewódzki Sztab Wojskowy w [...] przyznał Z. A., na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, emeryturę wojskową.

Następnie wojskowy organ emerytalny dokonywał waloryzacji tak przyznanego świadczenia. Organ rentowy dokonywał waloryzacji przed 1 stycznia 1999 r. na podstawie art. 6 ust. 1 i 2 powołanej ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1998 r. Z dniem 1 stycznia 1999 r. przepis art. 6 ustawy uzyskał nowe brzmienie nadane mu przez art. 159 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tą zmianą organ rentowy dokonał po dniu 1 stycznia 1999 r. waloryzacji świadczenia emerytalnego na podstawie art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999 r. (decyzje waloryzacyjne z dnia 22.02.1999r., 25.05.1999r., 29.05.2000r., 30.05.2001r., 29.05.2002r., 24.02.2003r., 08.03.2004r., 03.03.2006r., 06.03.2008r.). Od wskazanych decyzji waloryzacyjnych nie zostały wniesione odwołania, a tym samym decyzje te stały się prawomocne.

W dniu 30 grudnia 2008 r. Z. A. złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczeń emerytalnych wypłacanych przez wojskowy organ emerytalny.

Decyzją z dnia 20 stycznia 2009 r. Wojskowe Biuro Emerytalne, po rozpoznaniu wniosku Z. A. odmówiło ponownego ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego, ustalonego prawomocnymi decyzjami waloryzacyjnymi z dnia: 22 lutego 1999 r., 25 maja 1999 r., 29 maja 2000 r., 30 maja 2001 r., 29 maja 2002 r., 24 lutego 2003 r., 8 marca 2004 r., 3 marca 2006 r., 6 marca 2008 r. oraz odmówiło wypłacenia z odsetkami kwot wynikających z różnicy między świadczeniami w wysokości żądanej, a ustalonej powołanymi decyzjami waloryzacyjnymi (punkt pierwszy decyzji). W punkcie drugim decyzji organ rentowy odmówił stwierdzenia nieważności prawomocnych decyzji waloryzacyjnych.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2009 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie od powyższej decyzji organu rentowego.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł wnioskodawca, zaskarżając go w całości, powyższemu rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie norm prawa materialnego - art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin w jego brzmieniu obowiązującym na dzień 1 stycznia 1999 r. (Dz.U. z 1994 roku. Nr 10, poz. 36, ze zm.) oraz art. 1

ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) poprzez błędną ich interpretację. Wskazał ponadto naruszenie przepisów postępowania przez przekroczenie zakresu swobodnej oceny dowodów i wyciągnięcie błędnych wniosków ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego tj. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c., polegające na dokonaniu odmiennych ustaleń w oparciu o ustalenia wynikające wprost z przepisów ustawy, a nadto brak ustosunkowania się w uzasadnieniu decyzji do wszystkich zarzutów i wniosków zawartych we wniesionym odwołaniu oraz pominięcie okoliczności przemawiających na korzyść wnioskodawcy.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2009 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację jako bezzasadną. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Odwołującemu przyznano prawo do emerytury w 1987 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tekst jednolity - Dz.U. z 1983 r., Nr 29, poz. 139 ze zm.). Zgodnie z przepisem art. 6 tej ustawy emerytury podlegały podwyższeniu na zasadach i w terminach określonych w przepisach wyłącznie tego aktu normatywnego. Przepisy powyższej ustawy straciły moc obowiązywania z dniem 26 lutego 1994 r. na podstawie art. 159 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.). W tekście pierwotnym ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, przepisem dotyczącym waloryzacji świadczenia emerytalnego był przepis art. 6, który stanowił, iż emerytury podlegają waloryzacji w takim samym stopniu i terminie, w jakim następuje wzrost uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych pozostających w służbie i zajmujących analogiczne stanowiska. Jednakże powyższy przepis obowiązywał we wskazanym brzmieniu do dnia 1 stycznia 1999 r., kiedy to wskutek reformy systemu ubezpieczeń społecznych, weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny stwierdził, że przepis art. 159 ustawy emerytalnej, z dniem 1 stycznia 1999 r., nadał powołanemu art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy nowe brzmienie, zgodnie z którym emerytury podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dlatego też Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż wobec norm zawartych w obowiązujących obecnie przepisach prawnych, nie zachodzą jakiegokolwiek podstawy do uwzględnienia roszczenia Z. A. dotyczącego ponownego ustalenia - na podstawie art. 6 powołanej ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1998 r. - wysokości świadczenia emerytalnego ustalonego prawomocnymi decyzjami waloryzacyjnymi oraz wypłacenia z odsetkami kwot wynikających z różnicy między świadczeniami w wysokości żądanej a ustalonej decyzjami waloryzacyjnymi. Z treści art. 1 ust. 2 ustawy emerytalnej nie sposób było stwierdzić, że nowy sposób waloryzacji świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych dotyczył wyłącznie żołnierzy pozostających w służbie na dzień 1 stycznia 1999 r. Art. 1 ust. 2 ustawy emerytalnej określał wyłącznie podstawowe, najbardziej ogólne kwestie, dotyczące zakresu podmiotowego i przedmiotowego ustawy, w tym wysokości świadczeń przysługujących żołnierzom zawodowym. Zatem jako przepis ogólny, jego stosowanie zostało wyłączone poprzez istnienie przepisu szczególnego (*lex specialis derogat legi generali*), którym - w ocenie Sądu - był art. 159 ustawy emerytalnej. Przepis art. 159 ustawy emerytalnej dotyczył szczegółowego zagadnienia, jakim jest waloryzacja świadczenia emerytalnego. W konsekwencji, zastosowanie przepisu szczególnego, stanowiącego o tym, iż od dnia 1 stycznia 1999 r. w przedmiocie waloryzacji emerytury wojskowej należy stosować przepisy ustawy emerytalnej, nie mogło być wyłączone na podstawie przepisu generalnego, którego celem było ogólne określenie zakresu przedmiotowego danego aktu normatywnego. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację.

Na powyższe rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną wskazując naruszenie prawa materialnego - art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm); art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993

r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz.U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36 ze zm.) w związku z art. 2 i 9 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez błędną wykładnię powyższych przepisów emerytalnych i niewłaściwe ich zastosowanie w sprawie; art. 6 i 17 Konwencji Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie, dnia 4 listopada 1950 r. poprzez niezastosowanie w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się nieuzasadniona. Przedstawiane przez skarżącego argumenty prawne dotyczące interpretacji przywołanych przepisów z uwzględnieniem standardów konstytucyjnych w tym ochrony praw nabytych oraz ochrony praw człowieka i podstawowych wolności nie uzasadniają stanowiska, iż nowe zasady waloryzacji nie mają zastosowanie do emerytów wojskowych, którzy prawo do świadczeń nabyli pod rządami uprzednio obowiązujących przepisów waloryzacyjnych. Powyższa kwestia została już rozstrzygnięta w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 1999 r., K 4/99 (OTK 1999 nr 7, poz. 165), zresztą powołanym przez Sąd Apelacyjny i przez skarżącego. W orzeczeniu tym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 159 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP. To stwierdzenie odnosi się do osób, którym przysługuje już prawo do emerytury przyznanej decyzją wojskowego organu emerytalnego, jak też do osób, wobec których wprawdzie nie wydano jeszcze decyzji przyznającej prawo, ale które spełniły wszystkie przesłanki warunkujące nabycie danego prawa (ekspektatywa prawa). W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że przez zmianę metody waloryzacji przysługujących świadczeń (ich podwyższania) nie doszło do pozbawienia prawa do świadczeń ani prawa do ich waloryzacji, a naruszenie oczekiwań określonej grupy świadczeniobiorców co do przewidywanego poziomu przyszłych świadczeń nie stanowi samo przez się naruszenia prawa do waloryzacji i - w konsekwencji - niezgodnego z ustawą zasadniczą arbitralnego ograniczenia zasady ochrony praw nabytych. W sprawach, w których powoływano się na identyczny problem prawny Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiedział się w tym przedmiocie (postanowienia z dnia 8 września 2009 r., I UK 144/09 oraz z dnia 12 listopada 2009 r., I UK 254/09 i I UK 255/09, niepublikowane).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.